

1906 - 1981

75
ÅR

SKØDE.

2422
F. 66

Undertegnede Grosserer Hermann Ebert skøder og overdrager herved til Kjøbenhavns Kommune den mig ifølge Skøde, tinglyst 5te Juli 1900, tilhørende ubebyggede Grund Matr.No. 627 af Sundbyøster, af Hørikorn: 3 Fdk., 0 3/4 Alb. - Grunden, der ifølge Matrikulskort har et Areal af 7254 Kvadrat Alen og som ligger mellem Ungarnsgade, Østerriggsgade og to i Øjeblikket ubemærkede Gader, sælges saaledes som den nu er og forefindes, fri for al Pantegæld og iøvrigt med de Rettigheder, Byrder og Forpligtelser, hvormed den har tilhørt Sælgeren, hvorved bemærkes, at Grunden er en Parcel af Matr.No. 28 a ibd., paa hvilken hviler Recognition ved Ejerskifte og Jordebogsafgift samt Præstetiende, og hvorpaa den 26de September 1901 er læst Deklaration om fælles Brandgavl mellem Matr.No. 28 b og 28 c ibd., den 10de August 1903 og 22de August 1904 er læst Deklorationer om Udlæg af Areal til Gade m.m.-

Samtidig med nærværende Skøde udsteder jeg og lader tinglyse paa Matr.No. 28 a to Deklorationer om Udlæg til og Anlæg af Vej, samt om Bebyggelses- og Benyttelsesindskrænkninger.

Kjøbesummen er fastsat til 3 Kr. 75 Øre pr. Kvadrat Alen eller ialt: 27.202 Kr. 50 Øre, hvilke Syv og Tyve Tusinde To Hundrede og To Kroner 50 Øre udbetales kontant ved nærværende Skødes Underskrift.

Ejendommen er tiltraadt af Kjøberen, der udreder alle herefter forfaldende Skatter og Afgifter.

Af den solgte Grund skal Køberen til Sælgeren svare en aarlig Lygteafgift af 70 Øre pr. løbende Alen Facade og 1 aarlig Vejafgift

W
P. J. 395 af Skov. J. Nr. 1-457 Off. Sk. 84/1904 Mag. 1 Afd. J. 166

I 1905 bevilgede Københavns Borgerrepræsentation 254.000 kr. til opførelse af en ny skole ved Ungarnsgade med 27 klasseværelser. Grunden var skødet og overdraget Københavns kommune i september 1904. Købesum 27.202 kr. 50 øre. Sælgeren var den på Amager kendte grundejer, byggherre og borrepræsentant grosserer Hermann Ebert, der i år 1900 havde påbegyndt opførelsen af "Bellevue Kvartret" ved Holmbladsgade. En i vort øre en noget prætentios betegnelse, men man bør erindre, at der fra de øverste etager på ejendomme i Østrigsgade var frit udsyn til Øresund.

Østrigsgades Skole var nemlig den sidste bygning fra Holmbladsgade. Over for lå "grundene". De var ubebyggede til 1914/15, men udgravet og anlagt i den størrelse, de har i dag. Også vejene var anlagt.

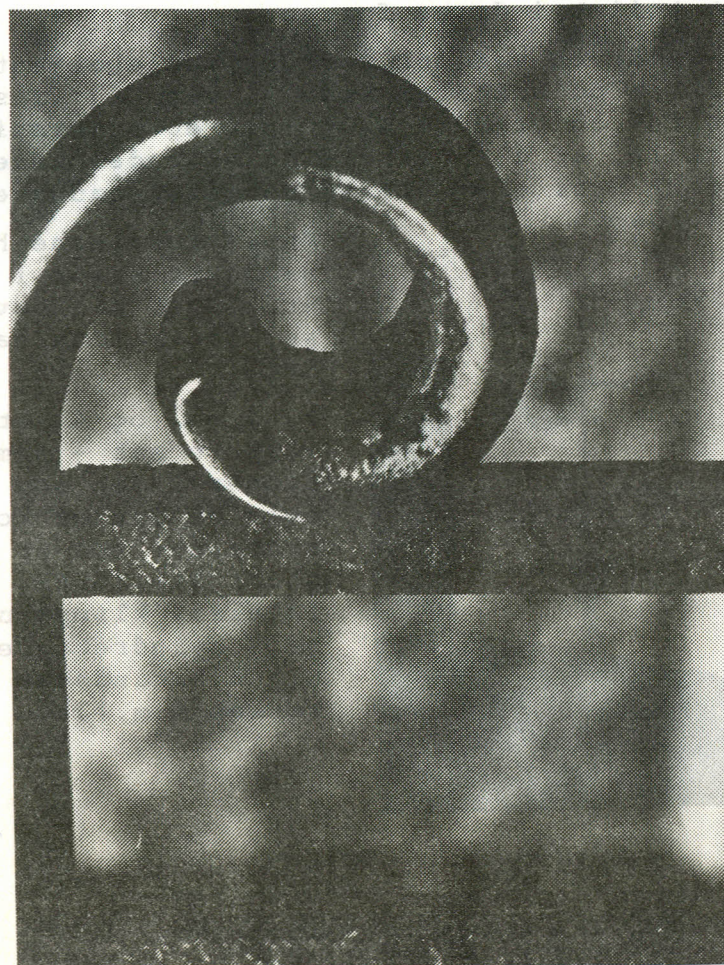
Derfor fik de elever og lærere, der i 1912 havde timer på 3. etage mod Østrigsgade, besøg af lærere, som fra vinduerne ville følge det skib, der gennem Øresund sejlede Frederik den 8.'s kiste hjem fra Tyskland.

Skolens arkitekt blev O.R.Langballe, der sprængte bevillingen med over 8.000 kr. Den totale byggesum svimlede op til 262.018 kr. 06 øre. Det er måske derfor, man i et jubilæumsskrift for Murersvendenes Aktieselskab (1949) kan læse:

Samme år er skolen i Østrigsgade færdig til aflevering, men af bestyrerens beretning på den årlige generalforsamling 22. februar 1907 fremgår det, at

afleveringen ikke foregår ganske glat. Arkitekten gør en del ophævelser, og pengeforholdenes endelige ordning forhales. På Kommunehospitalet er der ligeledes vanskeligheder med autoriteterne, arbejdet og dets aflevering er også dér trukket i langdrag, og derigennem er der påført selskabet et betydeligt tab.

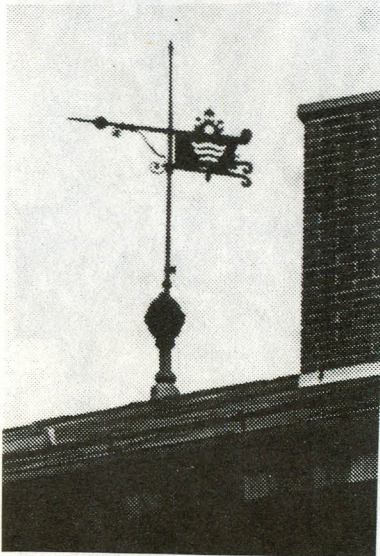
Bygningens håndværksmæssigt høje standard er uomtvistelig. Når dertil føjes en funktionel god opdeling i lokaler og et væld af detaljer, fra den høje granitsokkel til de indlagte bånd

af granit og sandsten, samt ornamenten, piller og skjolde i det ydre, og i det indre elegante søjler, trappepartier og reposer må det absolut tilskrives O.R. Langballe, at han har løst sin opgave på bedste vis.

Indretningen er dog på mange måder ændret. I stueetagen var der foruden kontor og 3 klasseværelser et meget stort naturhistorielokale med halvcirkelformet bænkeopstilling, en del af skolebetjentens lejlighed samt lærerværelser: til 21 lærere et lokale på 24 m² og til 24 lærerinder et på 19 m². Men så havde lærerindeværelset også adgang til et toilet i deres forrum.

I kælderen var der foruden skolebetjentens køkken og vaskerum kedel-, varme-, frisklufts- og brændselsrum også et bespisningslokale, et sløjdlokale og et badelokale, hvori hver elev fik et renselsesbad hver 14. dag.

Et af lokalerne har samme funktion i dag, nr. 7, et klasseværelse, der kaldes sanglokalet.

1.-2.-3. og 4. etage har - stort set - samme funktioner i dag som dengang, selv om der er kommet ny-skabelser som et pænt stort bibliotek, gruppe-lokaler, klipperum og de helt nyindrettede lokaler til hjemkundskab (skolekøkken m.m.).

Belysningen skete inde som ude ved hjælp af gaslygter. Selv motorer var gasdrevne.

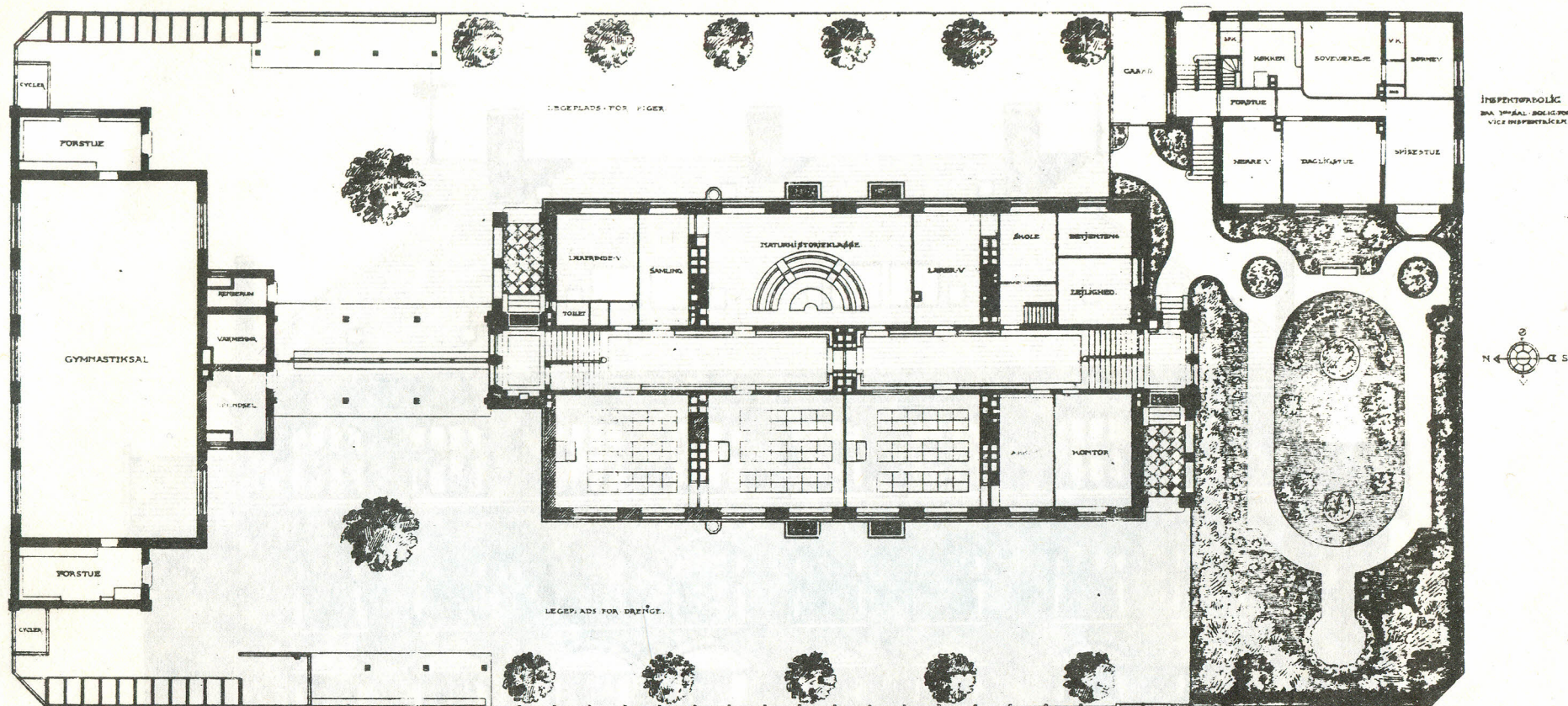
Måske på grund af de tidligere omtalte vandfyldte "grunde" kunne skolens kælder ikke holdes fri for vand, og stadsingeniøren tilskriver den 30. marts 1908 direktøren for belysningsvæsenet således:

Ved den nye Kommuneskole mellem Østrigs-gade og Ungarnsgade har det været nødvendigt - indtil Kloakforholdene blive endeligt ordnede - at pumpe saavel Spildevand som Drainvand op i den eksisterende, højtliggende Kloak. Til Pumpningen er installeret en ældre Pumpe og Gasmaskine, men det har vist sig, at denne Ordning er meget utilfredsstillende, idet Tilstrømningen af Grundvandet er langt større, end den tilsyneladende viste sig i den første Tid, Skolen var i Brug, og der ikke haves Personal ved Skolen til en stadig Pasning af Pumpningen.

For at opnaa en tilfredsstillende Ordning vil det være nødvendigt at indrette Pumpningen til automatisk, elektrisk Drift, ---

Da Sagens hurtige Fremme er af megen Betydning for Skolen, idet de dybere liggende Rum nu ikke kunne holdes fri for Vand, bedes Hr. Direktørens Erklæring mig tilstillet snarest belejligt.

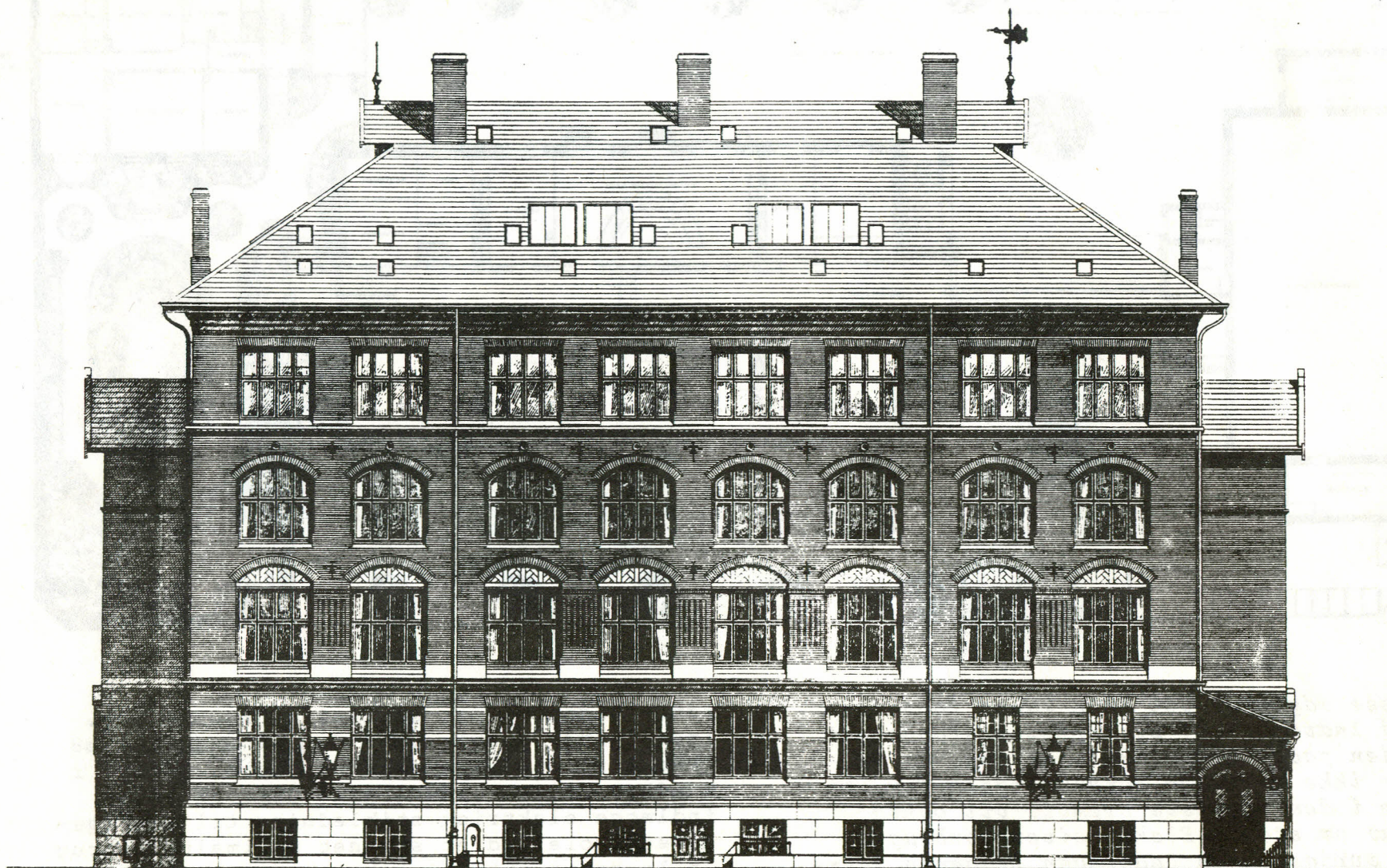
Direktøren for Københavns Belysningsvæsen svarer, at skolen ikke kun må betale pumpe, motor og stikledning, men også gadeledning, ca. 8.500 kr., og han slutter brevet til magistratens 4. afdeling:

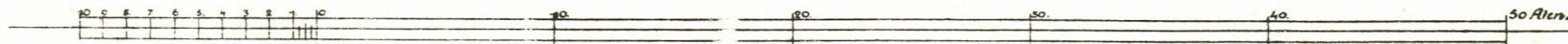
Disse Udgifter vil ikke kunne forrentes ved Indtægten af Elektricitetsforbruget i den paagældende Skolebygning, og da der ikke er megen Sandsynlighed for, at der i den nærmeste Fremtid vil opstå krav om større Elektricitetsforbrug i de øvrige langs Ledningen liggende Ejendomme, skal jeg tillade mig at henstille, hvorvidt Ledningen under de foreliggende Omstændigheder skal lægges, og Udgifterne afholdes på Bilag 25-8B

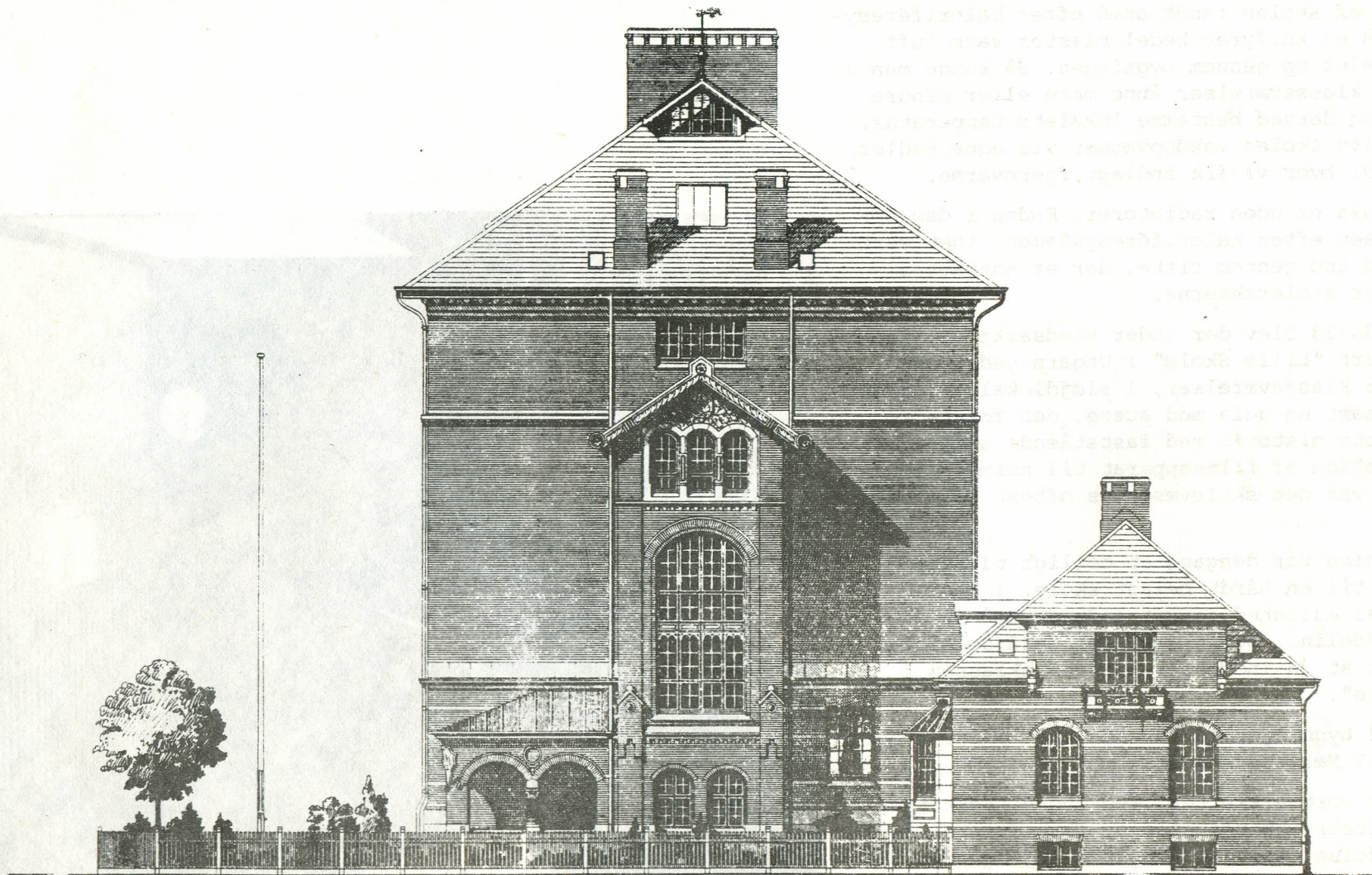
Efter endnu et par skrivelser kunne aut. installatør Ludvig Lund den 6. august 1908 "Paa Hrr. Stadsingeniørens Vegne, boende i Raadhuset", tillade sig at andrage om at indlægge elektrisk stikledning til Østrigs-gades Skole med et skønnet maximalt forbrug på 10 hektowatt til teknisk brug.

Elektriciteten havde vundet indpas på Østrigs-gades Skole, kælderlokalene blev tørre, men elektrisk belysning lod vente på sig.

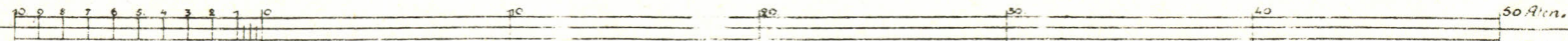

SIDE • MOD • UNGARNSGADE .

SIDE • MOD • SYD

Opvarmning af skolen fandt sted efter kaloriféresystemet. Fra en kulfyret kedel blæstes varm luft gennem kanaler op gennem bygningen. Så kunne man i de enkelte klasseværelser åbne mere eller mindre for lenne og derved bestemme lokalets temperatur. Fra 1933 blev skolen vandopvarmet via egne kedler indtil 1979, hvor vi fik indlagt fjernvarme.

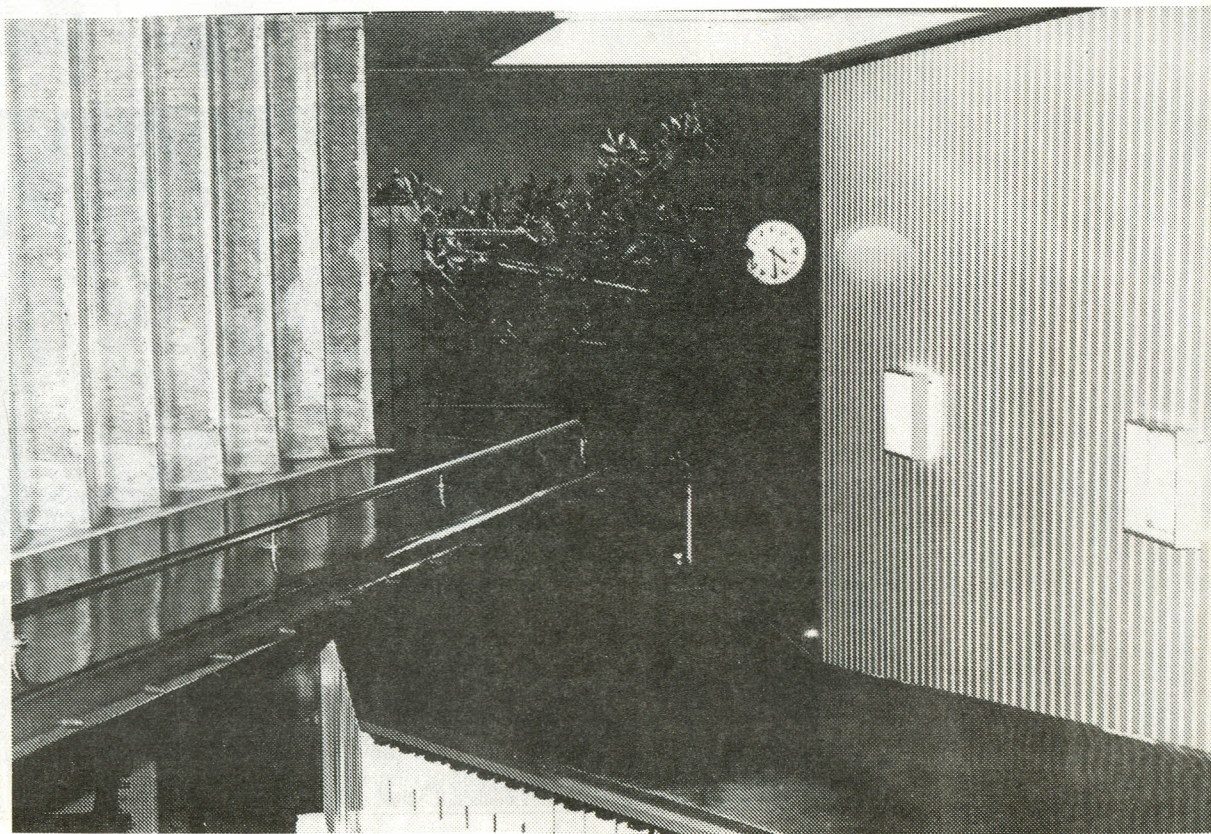
Dog. Vor aula er uden radiatorer. Endnu i dag opvarmes aulaen efter kaloriféresystemet, idet varm luft blæses ind gennem riste, der er anbragt i gulvet under stolerækkerne.

I årene 1931-33 blev der under stadsarkitekt P. Holsøe opført "Lille Skole" i Ungarnsgade. Den indeholdt 6 klasseværelser, 1 sløjdløkkale, 1 gymnastiksal samt en aula med scene, den første i skolevæsenets historie med faststående stole(572) og installation af filmsapparat til normalfilm. I mange år var det skolevæsenets oftest udlejede aula.

Den ny bygning var dengang et dejligt tilskud af lokaler til en hårdt belagt skole. I dag en næsten ideel mulighed for at lade de små få deres egen afdeling. Derfor var det også selvfølgelig i 1980 at få indrettet børnehaveklassen i "Lille Skole".

1 skole - 2 bygninger, deraf den ene 75 år. Lyder det gammelt? Nær støvets år?

Vi, der har vort virke her, ved bedre. Takket være en kvalitetsbygning, stadige forbedringer og en vedlægehøldelse, som jeg benytter lejligheden til at takke specielt skolevæsenets bygningsafdeling for, kan vi i dag og mange år frem byde kvarterets skolesøgende børn tilfredsstillende faciliteter i et dejligt skolehus.

GAMLE ELEVER, den yngste gået ud i 1917 FORTÆLLER:

Min religionslærer sagde: "Vil du have en lussing eller en svedetime?" Hvis man valgte eftersidning, fik man tæv i frikvarteret bagefter. - Han blev senere skoleinspektør.

Mange af os spiste på skolen. Jeg kan huske, at vi fik vandgrød og blodpølse om mandagen, blodbudding om tirsdagen, sødsuppe med en svedske om fredagen. De dage, vi spiste vore madpakker, spiste vi i gården, enten det var sommer eller vinter. Vi fik også vore træsko på skolen.

Vi havde inspektøren Arild Sørensen, i skrivning, og for ham var skønskrift det alt dominerende. Han flyttede senere til Rådhuset og blev viceskole-direktør.

Jeg gik fra Thingvalla Allé langs marker, gennem pladder, over Rottegrøften. Først ved Lergravsvej holdt det op. Der var ikke et hus hele vejen. Når man faldt i grøften, afleverede man de sorte sokker til skolebetjenten. Så havde hans kone vasket dem, inden man gik hjem.

Vi badede i gymnastiktimerne på Helgoland. Vi gik ad en jordvej, så vore fødder var lige så snavsede, når vi vendte hjem.

Vi havde også Watt Boolsen, som til tider optrådte med lang pibe ned til gulvet. Han sang og spillede for os, og i de sidste klasser havde vi ugentlig spørgetime hos ham. Vi spurgte også om det, vi ellers ikke turde spørge om. Og vi fik svar.

Hr. Müller lærte os en del om litteratur, også verselære. Når jeg senere har læst og glædet mig over at læse så meget god litteratur, kan jeg takke ham for det.

Til indvielsen - eller var det nogle dage efter? - kom skuespiller- og sangerinden Oda Nielsen. Vi blev kaldt ned i gymnastiksalen. Der var helt stille, og jeg husker lyden af hendes teske i vandglasset. I vandet havde hun inden hældt rosenrød pebermynte. Det skulle hun drikke, før hun begyndte. - Jeg glemmer det aldrig.

Der har altid været mange virksomheder i kvarteret. Jeg kan huske svineslagteriet, pølseriet, ansjosfabrikken, jernstøberiet, garveriet med kaninskindene, savværket og trælasthandelen, limfabrikken og klude. Nej, hvor den stank, da den brændte. Det tog også sin tid, før hestebrandvognen kom.

Jeg gik på formiddagsholdet fra kl. 8-13. Min bror gik på eftermiddagsholdet fra kl. 13-18. Når han skulle "sidde efter" kom han sent hjem.

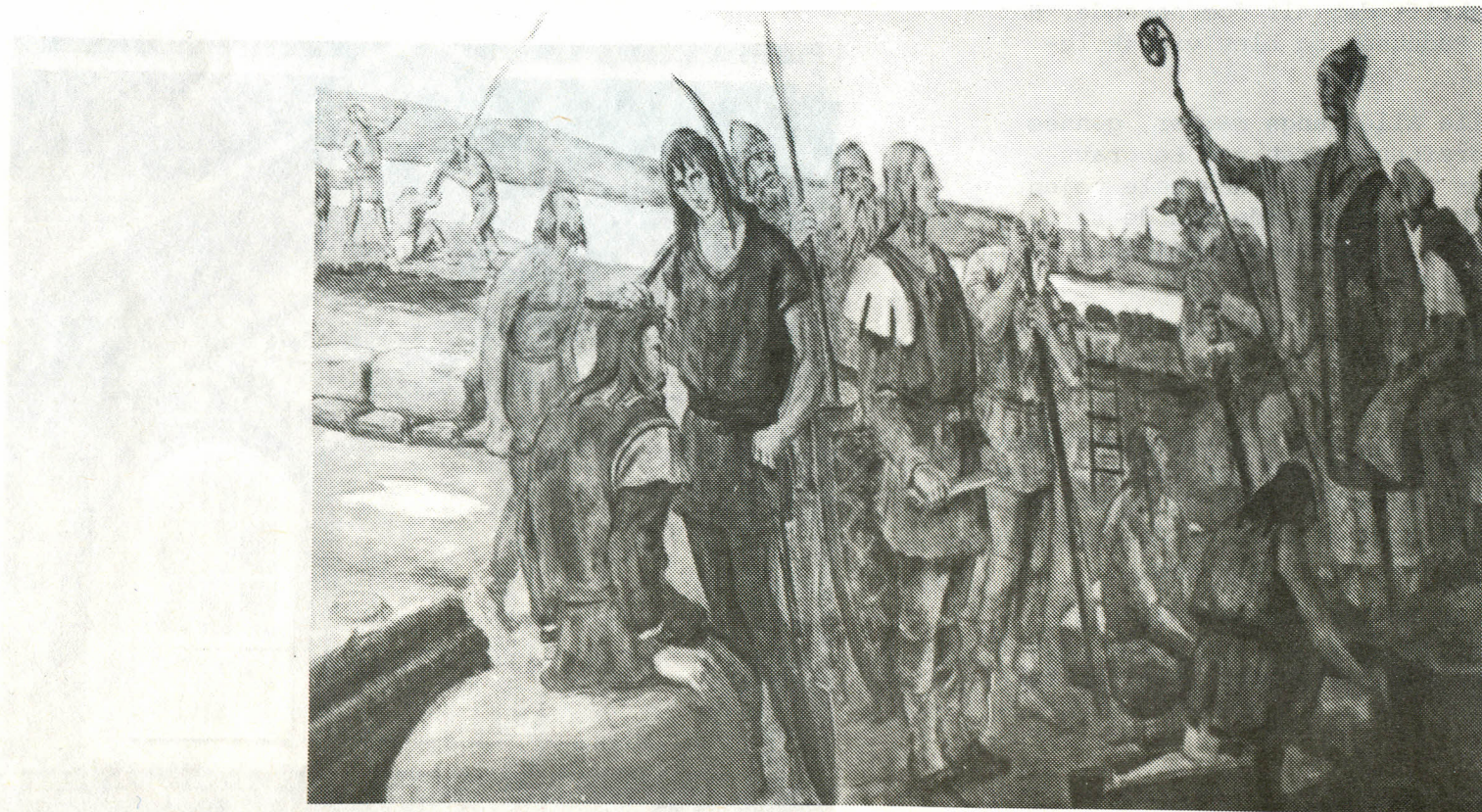
Når Sundby Kirkes klokke ringede kl. 19, så var det op at læse.

Vi sang morgensang hver morgen. Når vi havde et fag, vi ikke kunne lide, bad vi altid om "Som hønen klukker mindelig"! Den havde 11 lange vers...

Vi drenge løb tit ned på Kløvermarken. Det var spændende med Ellehammers første flyvning og Nervø og Svendsen og de andre. Det var også spændende at snakke med opsynsmanden. Det var ham, der brændemærkede kørerne og hestene, så man kunne se, hvis der var militærets, og hvis der var bøndernes.

Da der efterhånden kom mange udenlandske flyvemaskiner, byggede de et plankeværk og tog entré.

Da Graf Zeppelin kom i 1912, stod jeg oppe på taget derhjemme og så dem, ligesom alle de andre.

K A L E J D O S K O P ...

Dette afsnit indeholder en række kronologisk opstillede oplysninger af vidt forskellig art: brudstykker af lokalhistorie, citater fra skriftlige meddelelser fra skoledirektion, fra - direktorat og fra - direktør, eller fra skolens egne annaler.

På omslagets inderside findes en oversigt over de væsentligste kilder.

Prøv at ryste kalejdoskopet. Måske opstår et motiv, måske flere.

Måske dannes der et billede, som er med til at forstå den epoke på de 75 år, som er skolens.

(Østrigsgades Skole er her forkortet: Ø.S.)

- 1900 Opførelsen af "Bellevue Kvarteret" ved Holmbladsgade paabegyndes af grosserer Hermann Ebert. Centralskolen, Frankrigsgade, udvides med 7 klasseværelser. Loven om Sundby og Nathanaels Sogns indlemmelse i Staden København faar kongelig stadfæstelse den 3. april.
- 1901 Statens Serum Institut paa Amager Boulevard oprettes ved lov af 20. marts.
- 1902 Sundbyernes indlemmes i København. - Sundby Hospital paa Kastrupvej med plads til 67 patienter blev indrettet i den tidligere Arbejds- og Forsørgelsesanstalt (opført 1894) og toges i brug 1. januar, .
1. December samledes Sundby sogneraad for sidste gang.
- 1903 Sundholms 22 bygninger opførtes. 24. januar stiftes foreningen "Skolehaven", formand skolehavekonsulent P.W. Lindholm - byggeselskabet "Haabet" erhverver 1000 kv.-al. byggeareal i Bellevue Kvarteret.
- Den nye Langebro aabnes for færdsel. I broen er er lagt skinner til den nye Amagerbane.
- 1904 Fra ca. 7000 beboere i Holmbladsgadekvarteret indsendes til kommunalbestyrelsen adresse om at faa Sporvej i Holmbladsgade. - Fredens Mølles store skorsten ved hj. af Holmbladsgade nedrives. -
- Der klages over skoleforholdene - der er 3601 skolepligtige børn, nemlig: 1769 elever på Øresundsvejens Friskole og 1832 på Frankrigsgades Friskole.
- 1905 Det foreslås at lade opføre en portal på Amagerbrogade ved indgangen til Sundbyerne med følgende indskrift "Her lades håbet ude", da man stadig føler sig tilsidesat af byens råd og dens vise fædre og kun mærker indlemmelsens goder ved forøgede skattebyrder. Borgerrepr. bevilger 254.000 kr. til en ny skole ved Ungarnsgade med 27 klasseværelser og sin andel af de 851.300 den nye Knippelsbro vil koste.
- "Stjernebroen" får en ny keglebane. Bech-Olsen slår alle ni i venstre spænd.

1906 Der findes ved årsskiftet ca. 12.000 ledige lejligheder i København samt 400 nye huse, som endnu ikke er taget i brug.

Østrigsgades Skole begyndte sin virksomhed den 1. april 1906, men da skolebygningen på dette tidspunkt ikke var færdig, anbragtes drengeklaserne i filialskolerne i Frelsens Arbejdshus, Prinsessegade 7, samme sted var også nogle af pigeklaserne, og resten af disse fandtes dels på Øresundsvejens drengeskole, dels i den gamle Sundbyøster Skole på Øresundsvej.

Efter sommerferien - den 13. august 1906 - fandt indflytningen i skolebygningen i Østrigsgade sted.

Ø.S.: 1. april 1906 - 1180 elever.

1907 1444 elever i 48 klasser. 21 lærere og 24 lærerinder.

17. juli 1907 åbnedes trafikken på Amagerbanen.

1908 Der anbringes et brunmalet, højt og forsvarligt træstakit, der beskytter Vor Frelsers Kirkegård mod de mange hunde.

Meddelelse fra Skoledirektøren:

"Af de indkomne Meddelelser om, i hvilket Omfang der i den forløbne Del af Skoleåret har været tildelt korporlige Revselsler i Københavns Kommuneskoler, ser jeg, at Antallet af disse er betydeligt større end antaget. Jeg har hidtil troet, at de Tilfælde, i hvilke korporlige Revselsler anvendtes i vore Skoler, Aar for Aar var færre og færre, og til Trods for forholdsvis store Tal, som den samlede Opførelse nu udviser, er jeg fremdeles af den mening, at korporlig Revselse som virkelig alvorlig Straf anvendes forholdsvis lidt.

Jeg gaar nemlig ud fra, at det ved en Optælling af Slagene i Straffeprotokollerne vil vise sig, at et meget stort Antal Revselsler kun har bestaaet i et eneste Slag. En saadan Revselse er selvfølgelig i de allerfleste tilfælde absolut uheldig, dels fordi Eleverne ved Hyppigheden af korporlig Straf vænnes til at betragte denne som noget rent naturligt, dels fordi den - som følelig Straf betragtet - turde være temmelig virkningsløs.

Jeg skal derfor anmode Hr. Inspektøren om for den af Dem bestyrede Skoles Vedkommende at henlede Lærerpersonalets Opmærksomhed paa det forkastelige i at anvende korporlig Revselse for almindelige Smaaforseelser. Skolens Disciplin skal selvfølgelig hævdes, og alvorlige Overtrædelser bør straffes føleligt, men netop derfor er der al Anledning til ikke at anvende den samme Art af Straf for de daglig forekommende mindre Uregelmæssigheder."

Korporlig afstraffelse blev på Østrigsgades Skole i skoleåret 1907/08 anvendt 448 gange.

Kontoret, lærer- og lærerindeværelset blev istandsat med hvidtning, limfarvning af væggene, reparation af træværk samt gulvfernisering til et beløb af 100 kr.

Ø.S.: 1597 elever.

1909 Ø.S.: 1670 elever.

1910 Ø.S.: 1767 elever i 62 klasser med 23 lærere og 33 lærerinder.

Skoledirektionen har for skoleåret 1910-11 fastsat følgende betaling for håndarbejde i de forskellige klasser: 1.kl. - 50 øre, 2.kl. - 75 øre, 3.kl. - 85 øre, 4.kl. - 2,20 kr., 5.kl. - 1,20 kr., 6.kl. - 2,75 kr. og 7.kl. - 60 øre for tillæg til et underliv og navneklud. Tøj til skørt må eleverne medbringe hjemmefra.

1913 Den gamle skole på Øresundsvej 33 nedlægges.

Grønttorvet ved Vendersgade indrettes til betalte stude- og holdepladser.

Cirkulære:

I Paragraf 3 i Reglementet for Rengøringskonerne ved Københavns Kommuneskoler af 1/7 1910 fastsættes, at i Sygdomstilfælde eller andet lovligt Forfald er Rengøringskone pligtig til i sit Sted at sende en anden, som forud af Skolen er godkendt som Vikar, og som hun selv maa betale.

Løn under sygdom får vedkommende kun efter at have gjort mindst 1 års uafbrudt tjeneste.

"Den store Forskel i Skolernes Udgifter til Glarmesterarbejde kan ikke alene skyldes beliggenhed, Vinduesareal, Konstruktion eller uheldige Vindforhold, men har meget snarere sin Grund i mindre eller større Orden og Paapasselighed."

1914 "Det nødvendigste af Skolebetjentens Arbejde vil i den Tid, han har Ferie, formentlig kunne overdrages een (eller to) af Rengøringskonerne imod et Vederlag, hvis Størrelse fastsættes af Skoleinspektøren efter Aftale med Vedkommende".

1914 Revisionen bemærker:

"Randersgades Skole har saaledes betalt nævnte Firma for et "Præparat af Grisens Udvikling i syv Stadier i Cylinderglas og Formalin" Kr. 18, medens Frankrigsgades Skole mærkelig nok har betalt samme Firma ikke mindre end 40 Kr. for "Grisens Udvikling". Nærmere Oplysning om denne Anskaffelse udbedes."

"Revisionen skal særlig henstille til Overvejelse, om det er nødvendigt, at Skolerne køber Krokodiller. Nogle Skoler har nemlig gjort dette og givet 25 Kr. pr. Stk., én Skole dog kun 22 Kr. og én 10 Kr. Skulle denne Anskaffelse være nødvendig for alle Skoler, vil Kommunen vel om faa Aar blive Ejer af ca. 50 udstoppede Krokodiller, men hertil ogsaa faa en Udgift af 11-1200 Kr."

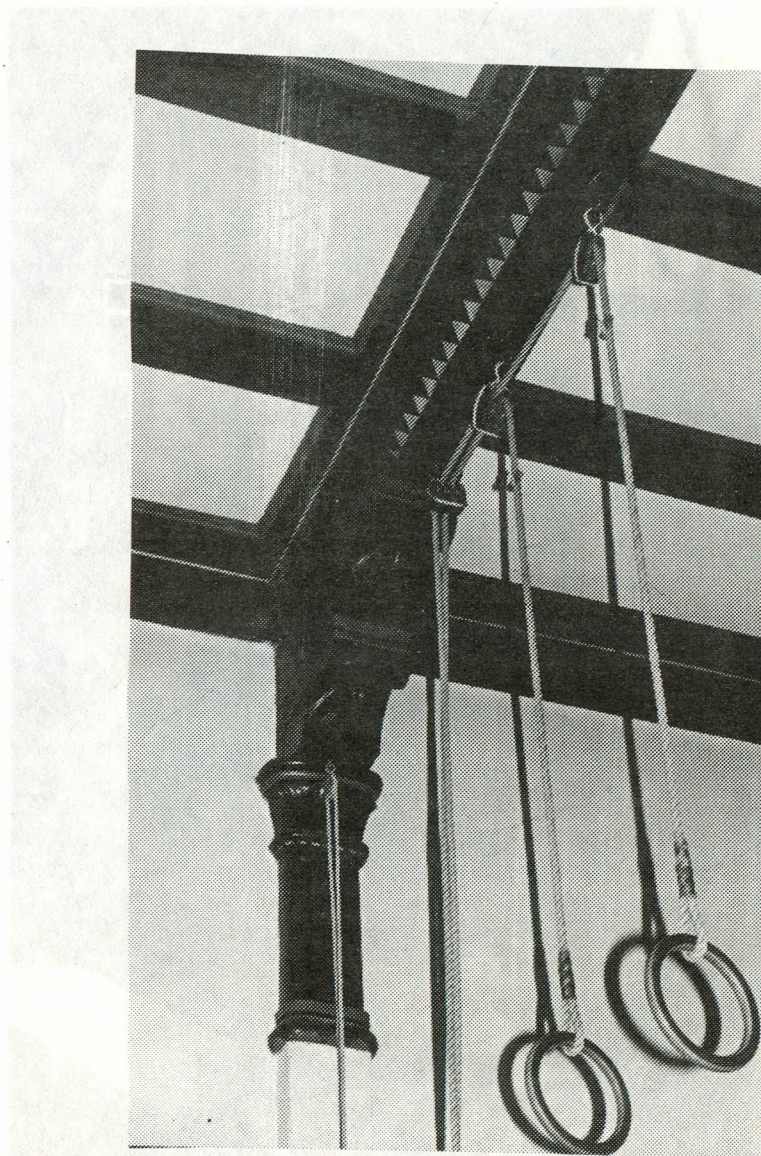
1916 Ø.S., kommuneskolen i Østrigsgade: 1828 elever i 60 klasser med 22 lærere og 31 lærerinder.

Skoledirektøren:

"Det meddeles herved, at fra 1. April 1916 tilstaaes der Skolebetjentene ved de Skoler, hvor der om Aftenen findes Undervisning i Skolekøkkenerne, 25 Øre pr. Aften for et Skolekøkkenlokale mod at Skolebetjentene forpligter sig til at modtage Varer til Skolekøkkenundervisningen.

"Hr. Skoleinspektøren anmodes om fra 1. Maj d.A. at lade uddele til hver af Rengøringskonerne et Haandklæde hver Maaned og et Ekstrahaandklæde ved de store Hovedrengøringer."

"Ifølge Lov Nr. 124 af 29. April 1913 om Understøttelse til Børn af Enker vil Børneunderstøttelsen bortfalde under visse i Loven fastsatte Betingelser, bl.a. naar Moderen indgaar nyt Ægteskab og naar hun vitterligt fører et Levned, der i det almindelige Omdømme vækker Forargelse (bevislig Drikfældighed, Erhverv ved Utugt eller lignende).

1917 Instruks for de ved kommuneskolerne ansatte sygeplejersker:

"Senest en Uge før hun begynder sit Renselsesbad skal hun foretage Eftersyn af Hovedhaaret paa alle Pigeleverne og udtage dem, hos hvem hun finder Utøj eller Samlinger af Æg. Dette Eftersyn bør saa vidt muligt foregaa i Klasselærerindens Timer. Dagen, paa hvilken hun vil begynde sit Arbejde paa Skolen fastsætter hun selv og giver Inspektøren eller Viceinspektøren Meddelelse derom.

Hun begynder sit Arbejde med at efterse alle de udtagne Piger. For de Børns Vedkommende, der siden det første Eftersyn er blevet fyldestgørende rensset i deres Hjem, indskrænker hun sig til at føre Kontrol med, at Rensningen fortsættes, ved at efterse dem nogle Gange, medens hun arbejder paa Skolen.

Hun skal ved Rensningen og Behandlingen følge de Anvisninger, hun faar af Skolelægen. Afklipning af hele Haaret maa hun som Regel kun foretage med Forældrenes Billigelse. Dog kan Skolelægen give Tilladelse dertil, hvis alle andre Midler til at forhindre Utøjs Tilstedekomst gentagne Gange har været forgæves forsøgt. Skolelægen skal i saa Fald sende Forældrene skriftlig Underretning om, at Afklipningen er sket efter Paa-bud af ham.

Inspektøren anmoder om,

"at den Lygte, der er anbragt lige udenfor Skolens Indgang i Ungarnsgade, maa blive tændt, da der paa Grund af Mørket har fundet nogen Tumult Sted ved Hjemgangen fra Lektielæsningen Kl. 8. Tumulten blev foretaget af omboende løse Eksistenser."

1918 Inspektøren:

"De 3 Skolebarakker her i Ungarnsgade, indeholdende 6 Klasseværelser, blev rømmet den 1/8 1918 for at tages i Brug af Husvildeafdelingen.

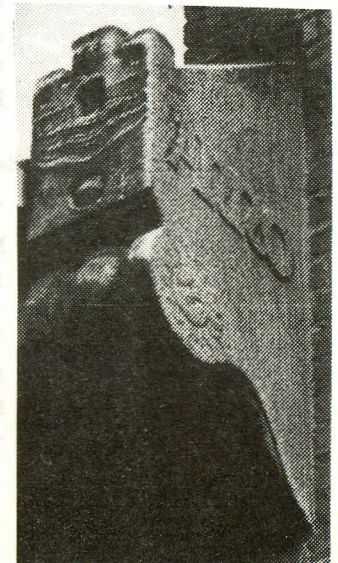
Siden 4. December 1917 har Skolens Gymnastiksal været anvendt til Udlevering af Mad fra Folkekøkkenerne, saa eleverne ikke har kunnet faa Gymnastik efter Kl. 4"

1919 En svinestald opføres på Sundholm, beregnet for 1000-1100 svin.

Inspektøren:

"I Henhold til Cirkulære af 13/2 1919 skal jeg meddele, at de Undervisningstimer Skolen har mistet fra 12/8 1918 til 14/2 1919 incl. fordeler sig saaledes:

1. Paa Grund af Husvildeforanstaltninger:	881	Undervisningstimer	26.970	elevtimer
2. " " " spansk Syge	11.196	"	343.831	"
3. " " " Uddeling af Ernærings- kort og Mad	147	"	4.046	"
ialt	12.224	Undervisningstimer	374.847	Elevtimer

1921 I 1921 er folketallet for Amagerbro Kvarter steget til 7757 (1901: 151, 1906: 254, 1911: 3392 og 1916:4979).

Lov af 6. maj påbyder "Rottekrigen"s begyndelse.

Den kgl. Mønt på Amagerboulevard påbegyndes og fuldføres året efter.

1922 I København er 668.800 indbyggere og 191.435 lejligheder. Kommunen opgiver, at der er 8400 husvilde.

I årsskriftets lederartikel "Skal skolen forlange hjemmearbejde af børnene?", står der bl.a.:

"Der er dem, der mener nej; Børnene skal gøre Skolearbejdet paa selve Skolen, og saa faar det være nok. Andre har en helt anden Mening. De vil, at Børnene hver Dag, naar de er kommet hjem fra Skolen, skal sidde i Lektier og Opgaver til op over begge Øren. Først naar det sker, er de tilfreds.

Til Lærerne. 1) Lad Børnene faa Hjemmearbejde, men sørg for, at det bliver passende af Omfang og Art.
2) Glem ikke, at Børnene paa Skolen skal "indstilles" til det Arbejde, der kræves udført i Hjemmet-
3) Vær varsom og overbærende overfor dem, der uden egen Skyld er ude af Stand til at yde det, der normalt maa kræves.

Til Forældrene og Lærerne. Glem ikke, at Børn er Børn, og at Skolen og Hjemmet er uberettiget til at lægge Beslag paa al deres Tid."

1923 Om skolen og skolebørnenes forældre:

"Forstandige Forældre bærer sig nutildags ad paa ganske samme maade overfor deres Børn i Hjemmet, som vi paa Skolen, og det er derfor saa naturligt, at Hjemmet og Skolen er gode Venner.

Forældre vil gerne kunne unde deres Børn nogle Fornøjelser. Men giv dem ikke alt for mange, og pas paa, at de ikke fylder deres Hovede helt med alle de Historier om Tyve, Røvere og Mordere og om "fine" Damer og Herrer, som Biografteatrene paa Hjørnet saa tit vil lokke dem ind til. Og sørg for, at Børnene kommer tids nok i Sang og faar sovet ordentligt ud."

1925 Om de unges valg af livsstilling:

"Livet er blevet saa indviklet, der er skabt flere og flere forskellige Fag, og Specialiseringen har grebet mere og mere om sig; det er derfor langt vanskeligere nu for de unge end for 30-30. Aar tilbage at finde sig til Rette i det brogede og mangeartede Erhvervsliv.

I Løbet af det sidste Aar er der skabt en Institution, der skal hjælpe de Unge til Rette i det praktiske Liv. Københavns Kommune har inde paa det gamle Vartov oprettet en "Afdeling for Erhvervsvejledning", hvor Drengene og Pigerne kan henvende sig og faa alle de Oplysninger om Fagene (Løn, Læretidens Varighed, Ansættelsesbetingelser, fornuftigste Uddannelsesmaade osv.), som man er i Stand til at give. Til Afdelingen

er der knyttet en Læge, der undersøger de Unges legemlige Udrustning for at forhindre dem i at vælge et fag, som de ikke har Kræfter til at magte. Endvidere har Afdelingen udarbejdet en Række Duelighedsprøver, ved Hjælp af hvilke man søger at skaffe de Unge Oplysninger om, hvorvidt de er i Besiddelse af de sjælelige Egenskaber (Haandelag, Øjemaal, Følesans, teknisk Begavelse), der er nødvendige inden for bestemte Fag. Den hjælpende Haand, som denne Institution byder de Unge og Forældrene, bør man ikke betænke sig paa at tage imod."

1929 Inspektøren indberetter:

"Skolen ligger ud til 4 Gader ikke brolagte, men daarlige Jordveje (private). I tørt Vejr fyger Masser af Støv og Grus ind i Klasser og Gange, og i fugtigt Vejr kan det ikke undgaas, at der slæbes en del Pludder ind i Bygningen. Naar Skolen desuagtet holdes i god Renholdelsesstand, maa der medgaa flere Rengøringsrekvisitter end til Skoler med gunstigere Beliggenhed"

1930 Om badning - særlig badning i skolerne:

"Daglig Afvaskning straks om Morgenen af hele Kroppen med vand, som har staaet natten over i Stuen. Bedst benyttes hertil frotterhandsker eller Gummisvamp, derpaa Aftørring af Huden - til den bliver rød - med Frotterhaandklæde. Dette Bad, som sunde Børn godt kan tage i et uopvarmet Værelse, og saa om Vinteren, renser og styrker Huden og hælder mod mange Sygdomme.

Københavns kommunale Skolevæsen gør saaledes meget for at udvikle Børnenes Renlighedssans; men Hjemmene

bør af al Magt støtte Skolen i denne Bestræbelse, for ethvert Barn, der opdrages til Renlighed, vil bevare Trangen dertil hele sit Liv til Gavn for sit Helbred og derigennem for sin Konkurrenceevne i Livet."

1933

Om flytning af skoler:

"Paa Grund af den betydelige Tilbagegang i Børnetallet paa Vesterbro ophørte Skolen i Tietgensgade ved sidste Skoleaars Slutning at være egentlig Kommuneskole. I Blaagaardskvarteret, hvor Tilbagegangen i Børnetallet har været ret betydeligt, vil der i den ene Halvdel af Kapelvejens Skole fra Sommerferien blive indrettet en kommunal Øvelsesskole for Blaagaard Seminarium."

1934

Fra Lærerrådsprotokollen:

"Hr. Hartling anbefaler, at der for at fremme Sagerens Behandling ved Møderne skal herske en vis parlamentarisk Orden.

1935

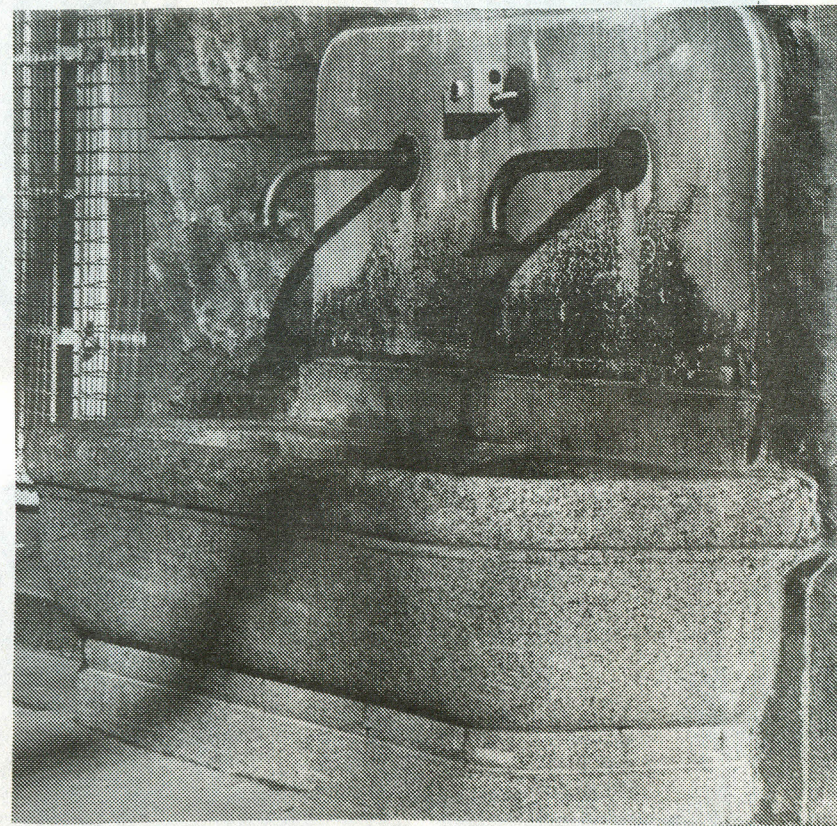
Om skoletandplejen og dens betydning:

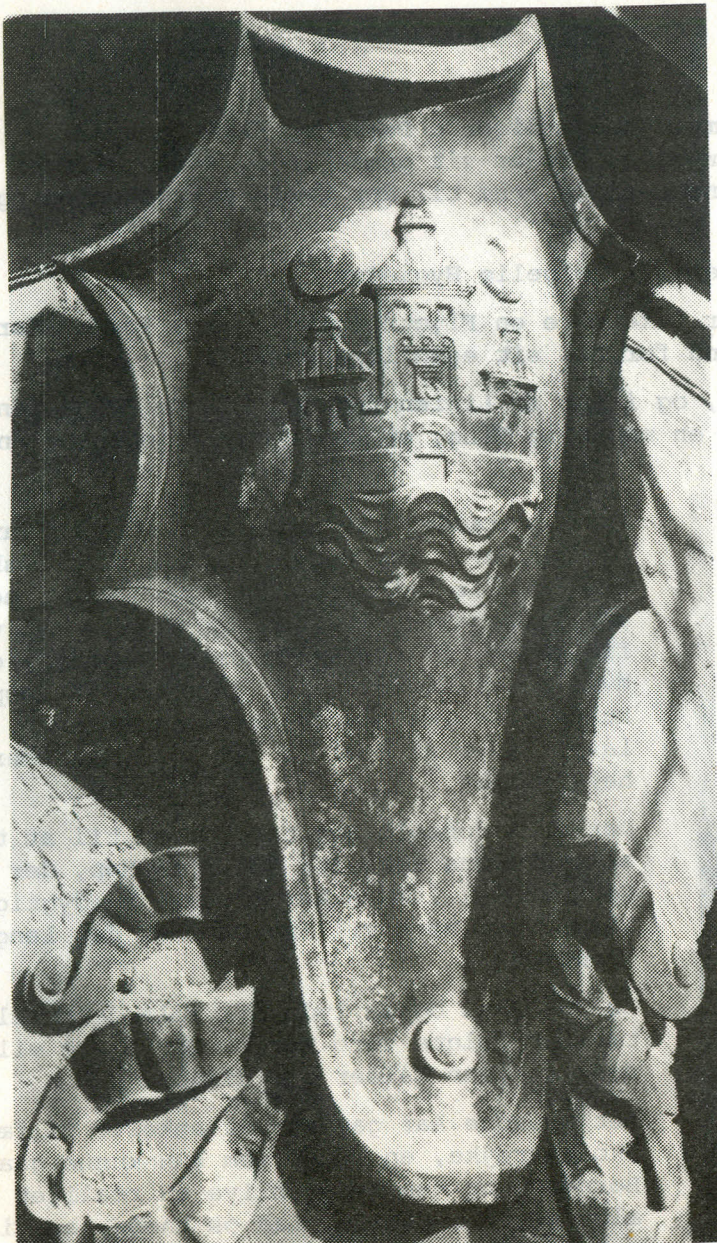
"Tandplejen ved Kommunens Skoler blev indført i 1923, da den første Klinik blev oprettet med et Personale paa 4 Tandlæger, 2 Klinikdamer og 1 Kontorist. I de følgende Aar foretoges stadige Udvidelser af Skoletandplejen, saa den nu foretages paa 5 større og 7 mindre Kliniker med et Personale paa 35 Tandlæger, 23 Klinikdamer, 6 Kontorister og 4 Opsynsdamer.

Børnene kommer i Flok og Følge til Eftersyn og Behandling regelmæssigt hvert halve Aar, ikke i Anledning af forsømte Tænder og deraf følgende Smerter, men fordi det er deres Tur til Tandbehandling - en ganske naturlig Begivenhed paa enhver Skole, som alle Børn meget hurtigt ser fornuftigt paa."

Fra Lærerrådsprotokollen:

"Inspektøren udtaler, at Ordenen paa Skolen har bedret sig noget i det sidste halve Aar, men maa henstille, at der stadig gøres en energisk Indsats for bedre Op- og Nedgang, hurtigere Opstilling i Gaarden, mere Stilhed overalt.

1938 Om den nye folkeskolelov:

"Den 1. April 1938 traadte Lov af 18. Maj om Folkeskolen i Kraft. Folkeskolen i København bestaar af en 5-aarig Grundskole og en Mellemskole - de nuværende 6.-8.Klasser - og en 4-aarig Mellemskole, der forbereder til Mellemskoleeksamen. Hertil knytter sig desuden Hjælpeklasser og Særklasser samt følgende Eksamensklasser: Real-, Præliminær- og Gymnasieklasser.

Eksamensmellemskolen, Realklassen og Gymnasiet giver Undervisning efter Lov af 24. April 1903."

1940 Fra årsmeddelelser:

"Den under Dansk med Samfundskundskab nævnte "Spørgetime" er tænkt som een Time ugentlig til fri Samtale mellem Lærer og Elever om Emner, som maatte ligge Eleverne paa Hjerte, og som de gerne vil have Oplysninger om.

1944 På forældrerådets vegne udtaler Edvin Dose, formand:

"Ved Udgangen af Skoleåret 1943-44 er der endnu mere Grund end tidligere Aar til at pege paa, at det Arbejde, der fra Skolens Side er udført under stedse vanskeligere Vilkaar, fra Forældreraadets Side er fulgt med stor Interesse, ligesom der er Grund til netop med Henblik paa Vanskelighederne at takke hver enkelt af Skolens Personale, fra Inspektøren til yngste Vikar og fra Skolebetjenten til Lederen af Bospisningen, for den enkeltes Indsats i en Periode, der naar engang Historien skal dømmes, sikkert vil vise sig at være noget af det bitreste, vor Tid har oplevet.

At holde Hovedet koldt i den Periode og vejlede vore Børn og Unge er blevet en større Opgave end regnet med, men når det gøres saa korrekt og ansvarsfuldt, som tilfældet har været, har vi dobbelt Grund til at sige Tak."

Fra lærerrådsprotokollen:

"En forhenværende Elev, nuværende Medlem af den tyske Værnemagt, havde beklaget sig til Inspektøren over, at Børnene løb ud af Skolegaarden og raabte efter ham. Vilde i Gentagelsestilfælde gøre Inspektøren ansvarlig herfor."

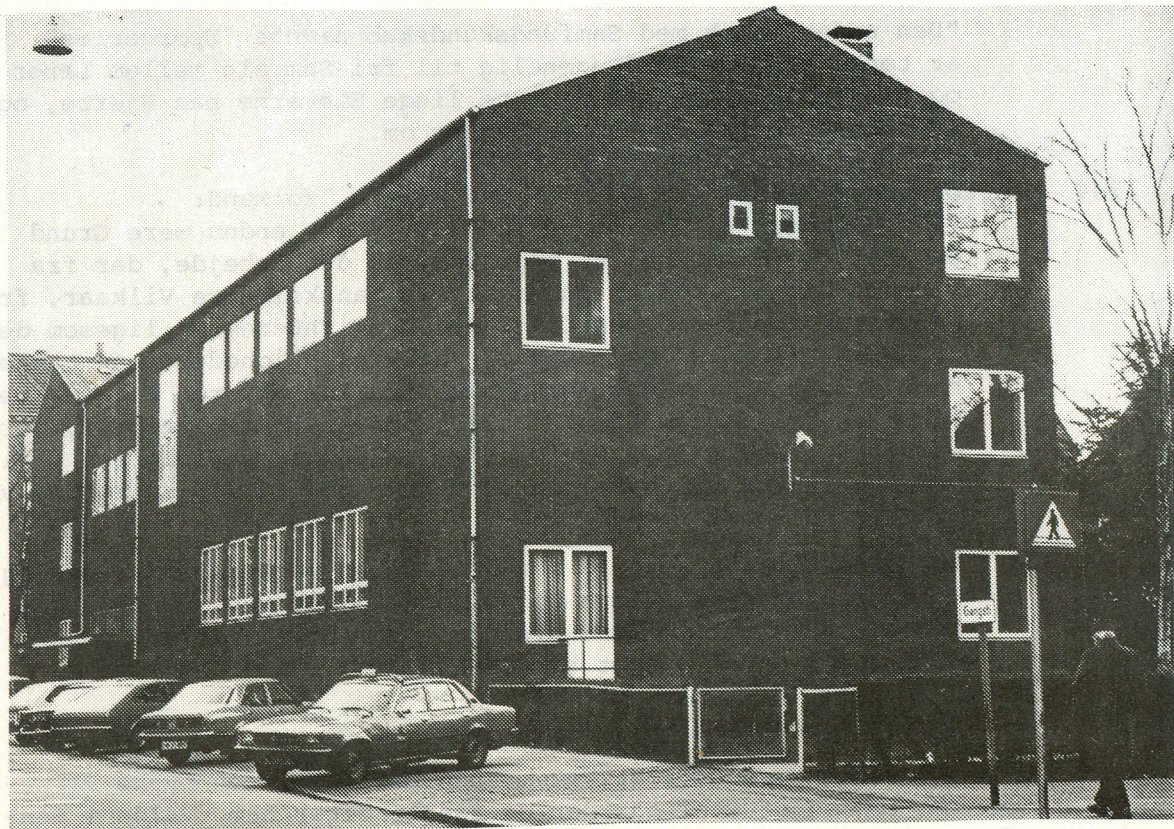
1946 Fra forældrerådets beretning:

"Igen er et Aar gaaet. Det første siden vor Histories mest nedværdigende Periode. Besættelsen. Samfundet er langt fra faldet til Ro endnu, men Skolearbejdet finder sit gamle Leje. Personalet er med vanlig Dygtighed og Ildhu gaaet i Gang med at lade Børnene finde frem til det gamle Arbejdstempo og andre fremmede Foreteelser udefra.

Skolebadet er genindført, til gavn for Sundhed og som en selvfølgelig Hygiejne.

Men først og sidst er vi igen blevet os selv. Skolen er ikke mere en Flygtningelejr, men fremtræder tværtimod, efter Istandsættelsen bedre og mere egnet end før til sit egentlige Formaal.

Fællesklasserne blandt de smaa blev indført sidste Aar, og i Aar er Linien fortsat til Mellemskolen. Plankeværket mellem Drengene og Pigeskolen er faldet som en naturlig Ting, et Led i Udviklingen og en ny Tids Syn paa de Problemer.

Forældrerådet har søgt, som Pligten var, at hjælpe, hvor det kunne, da der skulle skaffes nye Lokaler til vore "hjemløse" Børn, men det var Personalet, der tog det haarde Job ved at gaa fra Skole til Menighedshus og Ungdomshjem, eller hvor nu vi havde Husly. Ikke mindst Inspektøren havde Besværet med at lave nye Skemaer. Der er lavet lavet et Utal af dem i de Maaneder, det hele varede.

Der er i dobbelt Forstand Grund til at takke alle Skolens Folk for det gode Nap, der er taget. Godt er det i onde Aar at have en dygtig Lederstab. Vore Børn vil faa Gavn af det langt ud i Fremtiden.

En Tak skal ogsaa lyde til alle de Forældre, der trofast fulgte vore Møder. Gid flere ville komme, naar vi igen kalder til disse.

Det svundne Aar gav et Par enkelte Tilfælde af Skolestrejke, en Ting, som kun kunne gaa ud over Børnene, og kun kunne blive en realitet med Forældrenes Billigelse. Lad os haabe, at vi aldrig mere kommer ud derfor igen, for Børnenes og Skolearbejdets Skyld.

1949 Om skolebespisning i årsmeddelelsernes lederartikel:

"Ved Københavns Kommunale Skoler faar Børnene den saakaldte københavnske Skolefrokost, der bestaar af 4 Stk. Smørrebrød med afvekslende Paalæg samt Mælk og Frugt, og herudover kan de Børn, der ikke er blevet mætte, faa al den Ekstramad, de ønsker.

Maden tilberedes om Morgenen med frisk tillavet eller afskaaret Paalæg. Der skal naturligvis spises op, saa intet gaar til Spilde, og dette bør Forældrene hjælpe Skolen at indprente Børnene.

For at ingen paa Grund af Mangel paa Rationeringsmærker skal afholde deres Børn fra at deltage i Skolebespisningen, har Handelsministeriet indtil videre stillet det fornødne fedtstof til Raadighed for Skolevæsenet, saaledes at der ikke skal afleveres hverken Fedt-, Smør- eller Margarinmærker."

1950 Af forældrenes beretning:

"Kontakten mellem Hjem og Skole eksisterer, men bør knyttes stærkere i en Tid, hvor Slaphed med pædagogisk Tilsnit fylder Dagspressens Spalter med Ord som Aktivitetspædagogik, fri Opdragelse, individuel Opdragelse, Enhedsskole, Eksamensskole eller Fri Mellem, gaffeldelt Skole m.m."

1953 Om fritidsskolen:

"Endelig åbnede vi i februar, med støtte fra stat og kommune, vor fritidsskole. Formålet med fritidsskolen er først og fremmest at tilbyde børnene et sted at være efter skoletid, indtil far og mor kommer hjem. Den korte sæson i år var et forsøg, der faldt godt ud (over 300 elever fordelt på 20 hold), så vi har lyst til at fortsætte."

1954 Af forældrerådets beretning:

"1. april 1954 fejredes 40 års lærerjubilæum af skoleinspektør Christian Østrup, der ud over skolens kreds er kendt af det ganske land for sit arbejde med udsendelsen af københavnske ferie børn.

Her på skolen har vi fået tilladelse til at forsøge en 7-årig enhedsskole.

Fritidsskolen, der startede i fjor, har i år haft ca. 450 elever (ca. 100 blokfløjteelever og ca. 20 elever på hvert af instrumenterne klaver og violin)."

1955 Af forældrerådets beretning:

"De mange børn i klasserne, lokalemangelen, der medfører vandring fra lokale til lokale, mylderet på trapper, gange og på legeplads er medvirkende til at vor skole ikke helt viser det billede af en skole, som vi kunne ønske os.

Fra lærerrådsprotokollen:

"Frk. X anbefaler særklasser, da hun synes, at resultaterne for pigernes vedkommende bliver dårligere, ligesom stemningen i klassen bliver mindre god, når man har drenge og piger sammen.

Hr. X: For første gang har skolen haft 2 hold elever på lejrskole, og det er gået til alles tilfredshed."

(Årsmeddelelser 1962)

Ode til en søjle.

Her har du stået i femtiseks år,
 iagttaget børn under skiftende kår:
 set fåmælt barn under traskolarm
 ærbødigt læggende om dig sin arm,
 og nutids barn under støj uden stop
 sig svinge lidt frit om din blankslidte krop.
 Men bli'r end alting moderne,
 står du dog og modtager gerne
 som forhen den klasken og klappen,
 der tildeles dig - ven på trappen.

K & H

- 1956 Fritidsskolen har nu 500 elever fordelt på 38 hold.
Musikskolen har 250 elever.
- 1961 Af skolenævnet beretning:
"Den nye skolelovs adgang til at vælge 3 muligheder efter 5. klasse har på Østrigsgades Skole betydet, at flere og flere forældre har valgt at lade deres barn fortsætte i udelt klasse, til og med 7.klasse."
- 1965 Af skolenævnets beretning:
"For øjeblikket kan vi glæde os over den nedgang, der indtil nu er sket i børnetallet, der for Østrigsgades Skole har betydet, at tallet er gået ned fra i 1952 1448 elever til 970 elever i dag."

I perioden 1960-65 gennemførtes på Østrigsgades Skole et forsøg, der vakte opmærksomhed i hele den danske skoleverden: På klassetrinene 1.-5. blev fagene dansk og regning nedskåret med i alt 760 timer til fordel for musiske fag. Efter forsøget udsendtes en stor skriftlig rapport, "En forpostfægtning", der i tekst og tabeller gennemgik forsøgets forløb og målelige og umålelige resultater. Fra rapportens afsluttende bemærkninger kan anføres: Skulle vi tillade os selv at anlægge en vurdering af vort forsøg, ville vi finde det forsvarligt at sige, at børnene uden tvivl har haft fem fornøjelige år i en barnets skole, og at de fik lejlighed til at bruge de forskellige former for udtryk, hvilket må have givet dem forøgede muligheder for at opnå en rigere kontakt med den verden, der omgiver dem, og til - undergivet et fællesskabets love - så dog at være og udtrykke sig selv, bevare deres personlige jeg.

Endvidere mener vi, at vort forsøg - dets svagheder til trods - kraftigt antyder, at man, i hvert fald for de første skoleårs vedkommende, nok kunne ændre et og andet ved den bestående fagenes timetildeling og tilgodese det musiske - og det uden at barnet "sætter noget til".

- 1966 Der er nu blevet oprettet elevråd på Østrigsgades Skole.
- 1969 Af skolenævnets beretning:
Weekend-ordning for skolerne er et andet problem, der har interesseret forældrene meget. Det har, særligt i sommerhalvåret givet anledning til en del anmodninger om at få børnene fri for at kunne rejse i sommerhuset, anmodninger, der af undervisningsmæssige grunde ikke altid har kunnet imødekommes, men som også har givet anledning til ulovlige forsømmelser.
Dette spørgsmål synes dog nu at være løst for sommermånedernes vedkommende."

1976 Af inspektørens beretning:

"Det var skoleåret, der lagde op til den ny folkeskolelov. Københavns kommunale skolevæsen har formuleret sin version, og den tegner godt. Loven giver mulighed for den enkelte kommune til at vælge fra et ugentligt minimumtal til et maksimumtimetal for eleverne. København får som én af de få kommuner i Danmark på alle klassetrin det højeste tilladte timetal. Glædeligt er det også, at vi får vore ny 1.klasser delt i 2 hold, der højst må rumme hver 17 elever, en virkelig god chance for en vellykket skolestart.

Hos elever til 8.klasse og deres forældre har der vel hersket en del uro og bekymring for, hvordan det dog skulle gå med den valgfrihed og kursusdeling. Elever og forældre har med deres valg gjort skepsis til skamme. Man har i høj grad benyttet sig af de muligheder, loven giver og absolut ikke slækket på kravene til sig selv og skolen. Vi skal gøre vort bedste for at leve op til de ny krav."

1977 Af inspektørens beretning:

"Efter skolens rådgivning samt forældres og elevers valg har eleverne i 8.klasserne fordelt sig på henholdsvis grundkursus og udvidet kursus i fagene tysk, engelsk og matematik. Også denne nyskabelse har fået et positivt forløb, idet kun ganske enkelte elever i årets løb har skiftet kursus."

1978 Musikskolen markerede sit 25-års jubilæum med en koncert i aulaen.

Den statskontrollerede prøve efter 10. klasse, samt realeksamen sluttede med dette skoleårs eksamenstermin. Folkeskolens afgangsprøve har derimod holdt sit indtog, foreløbig i 9.klasserne.

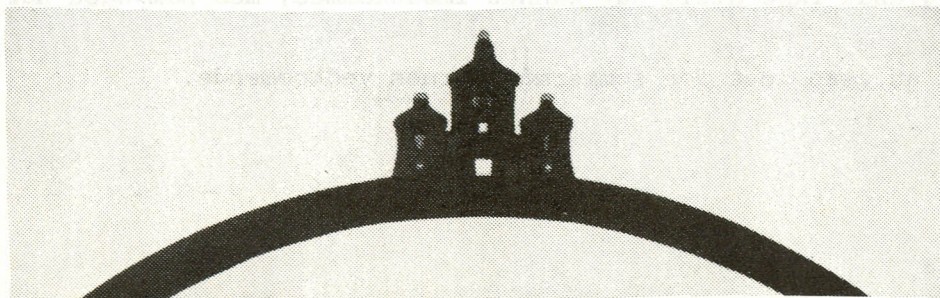
1979 Skolens første featureuge blev gennemført. I en uge arbejdede alle på tværs af klasser og fag over emnet: "En by".

1980 Af inspektørens beretning:

" Det var året, hvor 11-timersreglen slog igennem, året, hvor bespareelsesplaner rumlede frem fra horisonten, men også året, hvor vi fik grønt lys for indretning af børnehaveklasse."

1981 Skolen har i dag 380 elever med 18 klasser og 30 lærere.

Skolen fejrer 75 års jubilæum (se jubilæumsskriftets bagside)

Kildeangivelser:

Københavns kommunale Skolevæsen fra 1901-10 og fra
1931-35

"Meddelelser fra Østrigsgades Skole samt skema over
Årsprøver", senere kaldet Årsmeddelelser, specielt
de for skolevæsenet generelle "lederartikler"

Bygningsafdelingens originalmateriale

Sundbyernes Grundejerforenings jubilæumsskrift 1927

Cirkulærer udsendt fra Direktionen for Borger- og
Almueskolevæsenet i København, skoledirektøren,
fra 1907

Lærerrådsprotokol for Ø.S.

Kopibøger for Ø.S.

m.m.

Tekst : Per Sørensen

Sats : Inger Retsbo

Lay-out : Inger Retsbo og Per Sørensen

Fotos : Film- og Båndcentralen

Trykning : Kbhvns. komm. Skolevæsen, 1981

J U B I L Æ U M S A R R A N G E M E N T E R .

25.-31.marts

AMAGERUGE

Emneuge over temaet "Amager før og nu"

Mødetid: Bh. - 3. klasse, kl. 9-12

4. - 10. " , kl. 9-13

1. april

JUBILÆUM

De indbudte møder, andre har fridag.

2. april

JUBILÆUMSFEST

for Bh. - 3. klasse, kl. 8 - ca. 11

for 4. - 7. klasse, kl. 12 - ca. 15

De store elever møder efter aftale til forberedelse af de næste 2 dage.

3. og 4. april

ÅBENT HUS

for forældre samt nuværende og tidligere elever.

Vi byder på *krobal, restaurant, diskotek, div. boder*
teaterforestillinger og udstilling.

Eleverne i 8.-10. klasse modtager rabatkuponer til arrangementerne.

ÅBENT: fredag den 3. april kl. 12 - 20

lørdag den 4. april kl. 12 - 18.

